

Rózsalakodalom

A Rózsalakodalom kezdeményezője: Oltványi Pál

Péter- Pál napján került mindig megrendezésre a Rózsalakodalom. Ez egy aratási ünnep, melyet Oltványi Pál plébános honosított meg Földeákon.

Oltványi Ferenc és Puskás Apollónia gyermekeként látta meg a napvilágot, 1823. Augusztus 01-én, Szegeden. Tanulmányait szülővárosában, Temesváron, majd ismét Szegeden végezte. Ezután papnövendéknek állt be, ahonnan továbbküldték teológiát hallgatni. 1846-ban pappá szentelték, és három hónapig segédlelkészként szolgált Új-Bessenyőn, majd a püspöki udvarban tevékenykedett. Lonovics püspök, majd Róka József püspök-helyettes mellett Makón, később Fábry Ignác és Csanádi Sándor püspökök mellett Temesváron szolgált.

Földeákra 1854-ben jött plébánosnak. Itt a gyakori áradások miatt 1857-ben új templomot, 1861-ben iskolát, a temetőben 1864-ben kápolnát építtetett. Gyakori volt viszont az aszály is, ezért 1863-ban a parókián népkonyhát kezdett üzemeltetni. 1869-ben a földeáki iskola részére 1000 koronás alapítványt tett, és a Magyar Tudományos Akadémiának is küldött ez időben 1000 koronát, melyet később 200 koronával kiegészített. Ezen összegek kamatait Oltványi-alapítvány címmel, magyar történelmi művek pályadíjára voltak fordítva. Több országban megfordult (Belgium, Franciaország), ahol a népiskolákat, és az apácák intézeteit tanulmányozta. 1869-ben Oltványi István nagyprépost végrendeletének végrehajtására Szegedre küldték. Ott az alapítványokból, ami erre volt hivatott, megépíttette az apáca-iskolát. Ugyan ebben az időben a földeáki leányiskolának 2000 koronát adományozott. 1896-ban a község díszpolgárrá avatta. Nyugdíjazásáig aktívan részt vett a faluban történő felújításokon, építkezéseken. Legfontosabb feladatának tartotta a templom felépítését. 1855-ben Csajághy Sándor megyéspüspök letette és megszentelte a templom alapkövét. 1857-ben a harang, és a templom szentelése történt meg. 1855-ben megalakította a Rózsafüzér Társulatot, ami a Máriát tisztelő lányok vallási közösségéből állt. Fontosnak tartotta a meglévő egyházi épületek karbantartását, ezért 1863-ban 3140 koronát adományozott e célra. 1864-ben felépíttette a temető kápolnát.

A Rózsalakodalom mint egyházi és kulturális rendezvény fenntartására egy örök alapítványt tett 1871-ben, hogy ezen ünneplés védőszentjei Péter és Pál apostolok napján legyen megtartva.

Előterbe helyezte a szegény családból származó tanulók boldogulását, így 1881-ben segítségükre alapítványt hozott létre, melyet a zárda iskola felépítésére fordítottak.

1903-ban végrendeleti alapítványt tett, mely 8000 korona volt. Oltványi Pál halála után a szegedi járásbíróság ezt a pénzt átadta Földeák község előljáróságának.

A Rózsalakodalom története:

A hagyományok és népszokások fennmaradására törekedett Oltványi Pál az alapítványával, miszerint 1871-ben Szegedre költözve, 1000 forintot adományozott a földeáki Rózsaiünnep céljára. Ennek kamatából minden évben június 29-én Péter és Pál apostolok ünnepén 20-20 korona erénydíjban kell részesíteni két derék ifjút és hajadont. A kamatból kellett beszerezni a legények kalapja mellé a bokrétát, és a Rózsamenyasszony fejére a koszorút. A megmaradt pénzből a zenészeket fizették ki. Oltványi Pál a jó hangulatról is gondoskodott, így meghagyta: férfi közönség részére némi ízesítő ital is szereztessék be!

Az alapítvány úgy rendelkezett, hogy az erénydíjas fiatalok legalább 18 évesek legyenek, szorgalmasan iskolába járók, őszinték, jámborok, feddhetetlen magaviseletűek, és Isten házának rendszeres látogatói. A lányoknak még hajadonnak kellett lenniük és cselédsorból kellett származniuk, a legények a szorgalmas és dolgoz munkásokból és kaszásokból választandók.

A jelölést egy hét tagból álló bizottság végezte, melynek tagjai a helybéli lelkész, a község bírása, a kántortanító, a templomgondnok, és a három Mária-anya voltak. A jutalombírák a Rózsaiünnepet megelőző vasárnap gyűltek össze a fiúiskolában megbeszélésre. Itt történt meg a kijelölés a legényekre és a leányokra. A kiválasztott fiatalokat a templom gondnoka értesítette, hogy 29-én feltétlenül jelenjenek meg az ünnepségen. A készülődés azonnal megkezdődött. A lányoknak elkészítették a rózsakoszorút és a fehér menyasszonyi ruhát, a legényeknek a rózsabokrétát. Dél előtt 10 órától még tartottak egy kismisét, amelyet a Rózsapárok felkészítése követett, a délutáni szertartásra. A Rózsamenyasszonyoknak a zárda főnöknője, a Rózsavőlegényeknek a plébános adta a felkészítést, a

szertartás előtt. Ünnepe délutánján volt a felvonulás, a lányok szép fehér ruhában, fejükön a rózsakoszorúval, a legények pedig sötét ruhában voltak a rózsabokréta kitűzővel.

Szabó Ilona - 1944-ben volt Rózsamenyasszony

A két párt a Mária-anyák, a vőfély, a koszorúspárok, a megyei vendégek és a község lakossága kísérte el a templomba,

ahol a pap beszédet mondott nekik, és megáldotta őket.

A Mária-anyák köztisztelőben álló idősebb vallásos asszonyok, akik a szertartás ideje alatt a Rózsapárok mellett álltak, mintegy oltalmazást, védelmet szimbolizálva. Feladatuk volt még a templom feldíszítése, és a fiatalok fogadása a templom bejáratánál.

A lakodalom lebonyolításában nagy szerepe volt a vőfélynak is. A Rózsapárokat és kísérőiket borral és kalácska kezében irányította.

A Rózsalakodalom egész napos hangulatáról a rezesbanda gondoskodott. Az ő muzsikájukra gyülekezett a falu apraja-nagyja, vonultak a templom elé, majd az esti mulatságon is ők húzták a talpalávalót. A zenekarban furulya, klarinét, trombita, kürt, dobok vettek részt.

A szertartás után a kitüntetett fiatalokat a piactérre kísérték, ahol kötéllel elkerített táncter volt kijelölve, itt már a rezesbanda várta a lakodalmi népet. A rezesbandát ekkor már kiegészítették vonósok is. Többek között hegedű, brácsa, citera, cimbalom és nagybőgő. A táncot a templomgondnok az első Mária-anyával nyitotta meg. Ezután az egész falu apraja és nagyja táncba kezdett, ami addig tartott, míg fel nem jöttek a csillagok. A földeák Rózsalakodalom a falu környékén híres és kedvelt ünnepnek számított. A táncolni vágyó embereket lovaskocsik hozták be a tanyákról, s az aratás ilyenkor teljesen leállt.

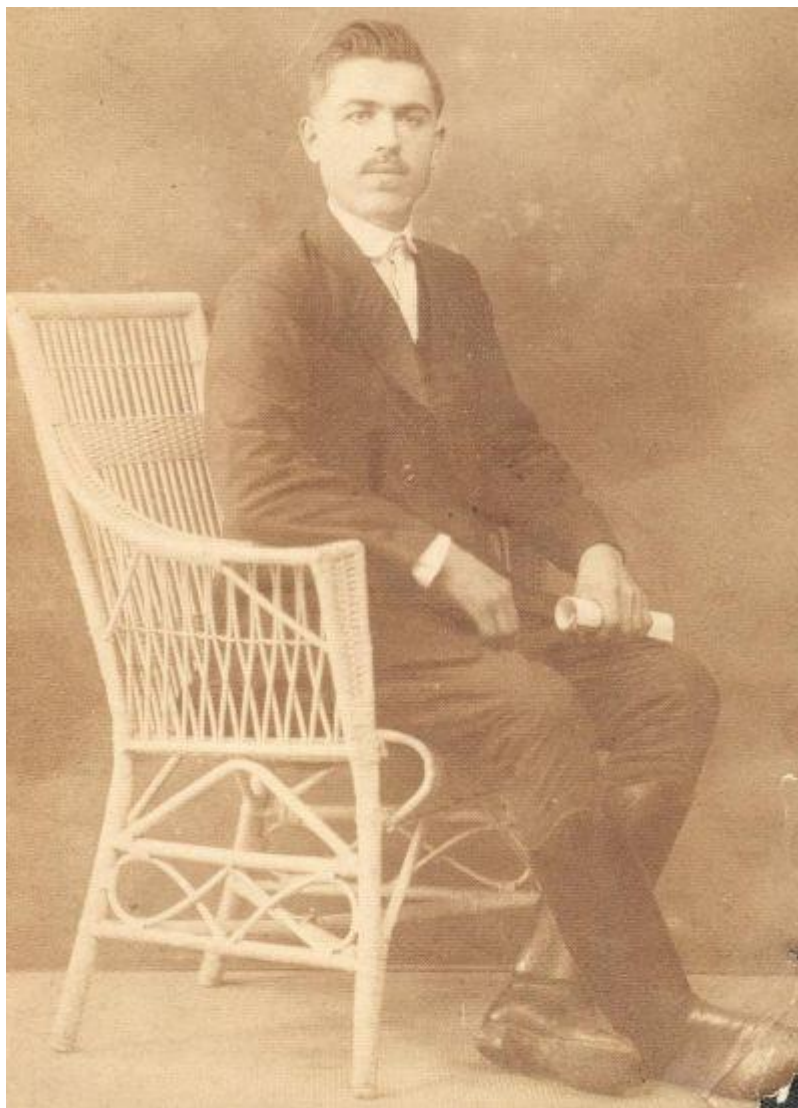
Bárhogyan sürgetett is a munka, az emberek táncoló vágya felülkerekedett mindenben, és itt tombolta ki magát. A Rózsaünnep így vált igazi aratási ünneppé. A lakodalom kezdetekor még kényelmesen lehetett táncolni, de ahogy gyűlt a mulatni vágyó emberek száma, egyre kisebb volt a táncter. Az idősebb nézők közül is mind többen kapcsolódtak be a vidám forgatagba. Többször előfordult az is hogy a fiatal Rózsamenyasszonyokat a vendégek és a helyi nagyságok is táncba kérték. A lakodalom legjellegzetesebb tánca a csárdás volt. A csárdás mellett szívesen táncoltak még keringőt, tangót és foxot.

E napon a zárdában megvendégelték a szegényeket, ruhát osztottak, s ezzel nekik is emlékezetessé vált minder Rózsalakodalom.

A mulatság végén a rezesbanda hazakísérte a Rózsapárokat, akikből sokszor igazi házások is lettek.

A fiatalok az alapítvány pénzéből 20-20 koronás erénydíjat kaptak. 1938-ban, megkapták emlékebe a lakodalmi viseletüket, 1944-ben pedig a Rózsamenyasszonyok könyvet kaptak. 1945-től a mai napig is Bibliát és Rózsafűzért ad emlékebe a plébános úr.

Fontos megemlíteni az aratóünnep tiszteletére ünneplőbe öltöző emberek viseletét is. A férfiak sötét öltönyt, fehér bő ujjú inggel viseltek. Az öltönyhöz fekete csizmát és Hódmezővásárhelyre jellemző pörge kalapot vettek fel, melyről oldalt 20-25 centiméteres nemzeti színű szalag lógott. Az asszonyokon életkortól függő színes apró mintás derékbaráncolt ruha volt, amely fölött melles parasztkötényt viseltek. Eleinte kenderből, majd selyemből varrták ezeket a kötényeket. A lábbelijük ún. fatalpú cipő, mely szertelenül magas, sár elleni alkalmatossággént is szolgált.

A Rózsalakodalom lényege mindig a táncra összpontosult, nem pedig az evés-ivásra. Ha össze kellene hasonlítani a Rózsalakodalmat egy valódi lakodalommal, azt lehetne elmondani, hogy sok hasonlóság, de sok különbség is van közöttük. Mindkét lakodalomban a gyermekek számára a legnagyobb élmény a templom ajtóból történő cukor és pénzdobálás.

Ugyanúgy volt szitába való pénzdobálás, és menyasszony-táncoltatás, mint a mai lakodalmakban. Az összegyűjtött aprópénzt vagy az egyháznak adták, vagy az alapítványba került.

Az utolsó Rózsalakodalom 1948-ban volt, mert az államosítások következtében az alapítvány teljeseren értéktelenedett, és a hatóságok nem engedélyezték megtartását.

A hagyomány visszatérését 1995-ben kezdeményezték, miszerint egy kérdőív kitöltésével, egyöntetű választ kapott a falu vezetősége a Rózsalakodalom felújításának igényéről. 1996-ban megtörtént a rekonstruálás. Formaiságában, szerkezetében, időbeliségében egyaránt történtek módosítások. Mivel Földeák lakossága javarészt földművelésből él,

ezért a felújított hagyomány időpontja Pünkösdkor, a falunapi rendezvényekkel összekötve van megtartva.

Az újjászületett hagyomány főszereplői az utóbbi nyolc évben képekkel (akinek van esetleg jobb, szebb minőségű képe, szívesen felakom a honlapra, vagy a képeslapküldőbe)

1996. május 24.

Plébános: Marosi János

Rózsapárok:

*Tóth Bernadett Béla Erika
Kardos Sándor Sípos József*

Mária-anyák:

*Neparáczki Tamásné
Sebők Jánosné*

Vőfély: Berecz András népdalénekes és népdalgyűjtő

Rózsaszirmot szórták:

*Bakacsi Éva
Varga Krisztina
Tóth László*

A menetet kísérik:

*A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünneplő emberek*

Fellépett: - Makói Maros Táncegyüttes,

- Földeáki Néptánccsoport

- Makói Fúvószenekar

1997. május 17.

Plébános: Marosi János

Rózsapárok:

*Varga Anita Nagy Éva
Szabó Csaba Cseh István*

*Mária-anyák: Neparáczki Tamásné
Sebők Jánosné*

Vőfély: Béni Attila és Gilinger Ferenc

Rózsaszirmot szórták:

*Berkesi Dóra
Berkesi Lilla
Tóth László*

A menetet kísérők:

*A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünneplő emberek*

Fellépett:

- Makói Maros Táncegyüttes*
- Földeáki Néptánccsoport*
- Zombói Néptánccsoport*
- Makói Fúvószenekar*
- Földeáki Fúvószenekar*

1998. május 31.

Plébános: Andrásy Lajos

Rózsapárok:

*Bakos Adrienn Rakonczai Krisztina
Kurai Zsolt Mészáros László*

Mária-anyák:

*Bugyi Jánosné
Szalma Mihályné*

Vőfély: Béni Attila és Gilinger Ferenc

Rózsaszirmot szórták:

*Kiss Evelin
Vass Orsolya
Dulin Henrietta
Neparáczki Renáta
Vass István*

A menetet kísérők:

*A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünneplő emberek*

Fellépett:

*- Makói Maros Néptáncgyűttes
- Rokka Zenekar
- Zsombói Néptáncsoport*

1999. május 22.

Plébános: Andrassy Lajos

Rózsapárok:

*Veszelovszki Éva Bakos Szilvia
Rakonczi Róbert Veszelovszki András*

Mária-anyák:

*Rakonczi Józsefné
Szalma Mihályné*

Vőfély: Béni Attila és Gilinger Ferenc

Rózsaszirmot szórták:

*Kecskeméti Fanni
Borbíró Cintia*

A menetet kísérők:

*A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünneplő emberek*

Fellépett:

- Hódmezővásárhelyi Luthor Gyula Táncklub

- Földeáki Néptáncsoport
- Makói Fúvószenekar

2000. június 10.

Plébános: *Andrássy Lajos*

Rózsapárok:

Horváth Éva Vízhányó Andrea
Béni Attila Veszeloovszki Zoltán

Mária-anyák:

Rakonczai Józsefné
Szalma Mihályné

Vőfély: *Berecz András*

Rózsaszirmot szórták:

Szabó Gréti
Hajnal Gyula

A menetet kísérik:

A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünneplő emberek

Fellépett:

- Földeáki Néptáncsoport
- Maroslelei Rozmaring Néptáncsoport
- Földeáki Fúvószenekar

2001. június 2.

Plébános: Andrásy Lajos

Rózsapárok:

Baksa Tímea Hoffer Éva

Pető Gábor Hajdú Norbert

Mária-anyák:

Rakonczai Józsefné

Szalma Mihályné

Vőfély: Búzás János és Béni Attila

Rózsaszirmot szórták:

Simon Orsolya

Benák Katalin

Apró Orsolya

Szatmári Boldizsár

A menetet kísérők:

A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az

ünneplő emberek

Fellépett:

- Földeáki Néptáncsoport

- Földeáki Fúvószenekar

2002. május 18.

Plébános: Andrásy Lajos

Rózsapárok:

*Kovács Ágnes Szirbik Éva
Varga Zoltán Hajnal Zoltán*

Mária-anyák:

*Pető Ferencné
Szalma Mihályné*

Vőfély: Pető Gábor és Béni Attila

Rózsaszirmot szórták:

*Varga Márta
Apró Orsolya
Tóth Imre*

A menetet kísérők:

*A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az
ünnepelő emberek*

Fellépett:

- Bajorországi Ortenburg Néptáncgyűttes*
- Székelykeresztúri Pipacsok Néptáncgyűttes*
- Maroslelei Rozmaring Néptáncgyűttes*

2003. június 7.

Plébános: *Andrássy Lajos*

Rózsapárok:

Vass Kitti Kis Anna

Várad István Sípos Árpád

Mária anyák:

Pető Ferencné

Szalma Mihályné

Vőfély: *Pető Gábor és Varga Zoltán*

A menetet kísérők:

A falu fiataljainak koszorúspárjai, és az ünneplő emberek

Fellépett: - *Földeáki Néptáncsoport*

- *Földeáki Fúvószenekar*

- *Kalocsai Hagyományőrző Népi Együttes*

- *Topolyai Néptáncsoport*

- *Makói Maros Néptáncsoport*

Köszönet Kissné Németh Anikónak, az oldal az ő engedélyével a szakdolgozatából közölt részletekkel és fotókkal készült.